

Framework Artisanale Intelligentie

v0.6

Releasebasis

Releasebasis | 30 juli 2026

Doel: de gezaghebbende productiebasis voor v0.6 vastleggen vóór de Constitution en assurance-artefacten worden geschreven.

1. Releaseopdracht

Versie 0.6 is de eerste beoordeelbare publicatieversie. Haar opdracht is niet de constitutionele architectuur uit te breiden, maar het stabiele v0.5-framework om te zetten in een coherent, tweetalig, toetsbaar en reproduceerbaar knowledge-assurance systeem voor publieke administraties, pilots, audits en toekomstige certificeringsontwikkeling.

1.1 Constitutionele bevroezing

- Drie kennistypes: Bronkennis, Vakkennis en Gegenereerde kennis.
- Vijf assurance-eigenschappen: Integriteit, Herkomst, Gezag, Begrijpelijkheid en Veerkracht.
- De Knowledge Evidence Architecture blijft horizontaal en is geen zesde eigenschap.
- AI blijft één Knowledge Risk Driver naast vele andere.
- Geen constitutionele wijziging zonder uitdrukkelijke beslissing van de initiatiefnemer.

2. Gezaghebbende artefactenset

ID	Artefact	Doel	Taal	Productie
A	Framework Constitution	Normatieve kern, scope, principes, definities, eigenschappen, kennistypes en conformiteitsprincipes	EN + NL	Fase 1
B	Assurance Manual	Beoordelingsmethode, bewijsregels, consequentiemodel, assurance-niveaus, bevindingen en rapportering	EN + NL	Fase 2
C	Implementatiegids Overheid	Implementatiebegeleiding voor publieke administraties en overheden	EN + NL	Fase 3
D	Pilot Toolkit	Herbruikbare sjablonen, instructies en uitgewerkt overheidsvoorbeeld	Tweetalige toolkit	Fase 4
E	Certification Blueprint	Ontwerp voor toekomstige onafhankelijke assurance en certificering zonder voorbarige accreditatieclaims	EN + NL	Fase 5
F	Research Companion	Ontstaansgeschiedenis, bronnen, classificaties, alternatieven, beslissingen en beperkingen	EN + NL	Fase 6
G	Pitch Pack	Van 30 seconden tot keynote; executive-, overheids- en making-ofverhaal	EN + NL	Fase 7
H	Visual Architecture Pack	Consistente diagrammen, legenda's en gebruiksrichtlijnen	EN + NL	Fase 7
I	Release Control Pack	Beslisregister, Evidence Gap Register, terminologie, versielog en traceability matrix	Tweetalige master	Doorlopend

3. Afhankelijkheden tussen artefacten

Upstream	Afhankelijke artefacten	Afhankelijkheidsregel
Release Control Pack	Alle artefacten	Levert gezaghebbende beslissingen, termen, lacunes en wijzigingscontrole
Constitution	Assurance Manual; gidsen; toolkit; certificering	Definieert het normatieve object en de stabiele woordenschat
Assurance Manual	Toolkit; Certification Blueprint	Definieert hoe bewijs wordt beoordeeld en conclusies worden gevormd
Implementatiegids Overheid	Toolkit; Pitch Pack	Vertaalt de architectuur naar implementatie in de publieke sector
Pilot Toolkit	Research Companion; Release Candidate	Genereert empirisch bewijs en feedback over bruikbaarheid
Research Companion	Pitch Pack; externe review	Verklaart originaliteit, herkomst, beperkingen en evidence base

4. Geïntegreerd Beslisregister

ID	Status	Onderwerp	Beslissing
DR-001	Accepted	Knowledge assurance, geen AI-governance	Organisatorische kennis is het governance-object; AI is een risicofactor.
DR-002	Accepted	Drie kennistypes	Bronkennis, Vakkennis en Gegeneerde kennis blijven constitutioneel.
DR-003	Accepted	Vijf assurance-eigenschappen	Integriteit, Herkomst, Gezag, Begrijpelijkheid en Veerkracht blijven constitutioneel.
DR-004	Accepted	Six-Month Stability Principle	De kern blijft stabiel genoeg voor terugkerende presentaties zonder herontwerp.
DR-005	Accepted	Regulatory Decoupling Rule	Wijzigingen in recht en standaarden actualiseren normaal mappings en guidance, niet de kern.
DR-006	Accepted	Minimum Sufficient Evidence	Vraag de minst belastende bewijsset die volstaat voor een competente, proportionele en reproduceerbare conclusie.
DR-007	Accepted	Gelijkwaardig bewijs	Alternatief bewijs is toegestaan wanneer het hetzelfde assurance-resultaat ondersteunt.
DR-008	Accepted	Accountable Knowledge Authority	Verantwoordelijkheid is verplicht; geen verplichte functietitel of organisatievorm.
DR-009	Accepted	Competentie	Geen algemeen competentieniveau bovenop de wet; competentie is contextueel bewijs voor Begrijpelijkheid, Gezag en Veerkracht.
DR-010	Accepted	Knowledge Continuity Reserve	Aanbevolen mechanisme onder Veerkracht met geverifieerde kennis, artefacten, rechten en capaciteit.
DR-011	Accepted	Beperking escrow	Escrow kan bewijs bijdragen maar kan Veerkracht niet zelfstandig aantonen.
DR-012	Accepted	Operationele tests	Reconstructie-, migratie- of overdrachtstests wegen zwaarder dan contractuele verklaringen.
DR-013	Accepted	Knowledge Assurance Pilot Gate	Alleen aanbevolen guidance; geen verplichte conformiteitseis in v0.6.
DR-014	Provisional	Institutional Knowledge Evidence Profile	v0.6 blijft formaatneutraal tot pilots de noodzaak van een machine-

			readable profiel aantonen.
DR-015	Rejected	Verplichte technologie	Geen verplichte blockchain-, DID-, credential- of leveranciersspecifieke oplossing.
DR-016	Rejected	Zesde assurance-eigenschap	Bewijs, continuïteit, archivale authenticiteit en competentie blijven onderliggende mechanismen of bewijs.

5. Evidence Gap Register

ID	Prioriteit	Lacune	Benodigd resultaat	Oplossingsroute
EG-001	Critical	Minimale bewijsset	Definieer het onherleidbare minimum per assurance-eigenschap zonder documentatie-overlast.	Assurance Manual + pilots
EG-002	Critical	Consistentie tussen assessoren	Test of onafhankelijke assessoren tot vergelijkbare conclusies komen.	Kalibratiestudie
EG-003	High	Consequentiedrempels	Definieer wanneer versterkt bewijs en testen worden geactiveerd.	Consequentiemodel
EG-004	High	Minimum provenance-profiel	Specificeer praktisch afstammingsbewijs voor menselijke en geautomatiseerde processen.	Evidence Catalogue
EG-005	High	Voldoende Knowledge Continuity Reserve	Definieer de minimale reconstructietest voor kritieke publieke functies.	Pilot reconstructie-oefening
EG-006	High	Uitbestede assurance-capaciteit	Bepaal welke capaciteit intern, gedeeld of extern toegankelijk moet blijven.	Overheidspilots
EG-007	High	Pilotafsluitingsbewijs	Definieer een proportioneel leer- en beslisdocument.	Aanbevolen Pilot Gate
EG-008	Medium	Bewaring mislukte experimenten	Bepaal bewaartermijn en toegankelijkheid van negatieve bevindingen en verworpen output.	Records mapping
EG-009	Medium	Machine-readable evidence profile	Test of bestaande overheidsstandaarden al gelijkwaardig bewijs leveren.	Interoperabiliteitspilot
EG-010	Medium	Grens professioneel oordeel	Onderscheid legitiem oordeel van onderdocumentatie.	Assessor guidance

6. Tweetalige terminologiebasis

English	Nederlands	Gebruiksregel
Artisanal Intelligence	Artisanale Intelligentie	International framework name remains Artisanal Intelligence.
Knowledge assurance	Kennisborging / knowledge assurance	Use “knowledge assurance” where translation would narrow the concept.
Source Knowledge	Bronkennis	Primary, authoritative or original knowledge sources.

Craft Knowledge	Vakkennis	Professional reasoning, context, exceptions, experience and tacit know-how.
Generated Knowledge	Gegenereerde kennis	Knowledge products generated or materially shaped by automated systems.
Integrity	Integriteit	Trustworthiness and protection against uncontrolled degradation.
Provenance	Herkomst en ontstaansgeschiedenis	Origin, transformations, agents and lineage.
Authority	Gezag	Mandate to establish, validate, use, change and challenge knowledge.
Understandability	Begrijpelijkheid	Ability of another competent person to understand and apply knowledge.
Resilience	Veerkracht / kennisveerkracht	Ability to preserve, reconstruct, transfer and use knowledge through change.
Knowledge Risk Driver	Kennisrisicofactor	Condition or event that may damage knowledge assurance.
Knowledge Continuity Reserve	Knowledge Continuity Reserve	Retain English term as controlled concept; provide Dutch definition.
Minimum Sufficient Evidence	Minimaal toereikend bewijs	Least burdensome sufficient evidence set.
Accountable Knowledge Authority	Verantwoordelijke kennisautoriteit	Function, not mandatory job title.
Knowledge Assurance Pilot Gate	Knowledge Assurance Pilot Gate	Recommended guidance only in v0.6.

7. Voorgestelde inhoudstafels

Constitution

1. Doel en scope
2. Normatieve taal
3. Constitutionele principes
4. Kennistypes
5. Assurance-eigenschappen
6. Kennisrisicofactoren
7. Governanceverantwoordelijkheden
8. Bewijsfilosofie
9. Consequentiegedreven toepassing
10. Conformiteitsprincipes
11. Relatie met externe kaders
12. Glossarium
13. Beslis- en versiegeschiedenis

Assurance Manual

14. Beoordelingsobject en scope
15. Planning en steekproeven
16. Consequentiebeoordeling
17. Toelaatbaarheid en gelijkwaardigheid van bewijs
18. Criteria per eigenschap
19. Interview- en observatiemethoden
20. Scenario- en reconstructietests
21. Bevindingen en ernst
22. Assurance-conclusies
23. Rapportering en corrigerende acties
24. Competentie en kalibratie van assessoren

25. Evidence Catalogue

Implementatiegids Overheid

- 26. Publieke-sectorcontext
- 27. Leiderschap en governance
- 28. Selectie van kennisprocessen
- 29. Rollen en verantwoording
- 30. Integratie met records, security, continuïteit en AI-governance
- 31. Leveranciers- en cloudafhankelijkheid
- 32. Kennisoverdracht en continuïteitsreserve
- 33. Pilotaanpak
- 34. Managementrapportering
- 35. Illustratieve cases

Research Companion

- 36. Ontstaan en probleemstelling
- 37. Evolutie van AI naar knowledge assurance
- 38. Established knowledge
- 39. New syntheses
- 40. Proposed original contributions
- 41. Verworpen alternatieven
- 42. Mapping van standaarden en regelgeving
- 43. Evidence gaps
- 44. Empirische validatieagenda
- 45. Beperkingen en toekomstig onderzoek

8. Productievolgorde en gates

Fase	Output	Exitcriterium	Moment
0	Releasebasis	Architectuur- en controlebasis goedgekeurd	Huidig
1	Constitution	Tweetalige normatieve kern slaagt voor consistentiecontrole	Volgende
2	Assurance Manual	Elk criterium slaagt voor usefulness, measurability en reproducibility	Na Constitution
3	Implementatiegids Overheid	Toepasbaarheid en administratieve last voor publieke sector beoordeeld	Na kernmethode
4	Pilot Toolkit	End-to-end pilotsimulatie voltooid	Na gids
5	Certification Blueprint	Waarborgen voor onafhankelijkheid en claims voltooid	Na beoordelingsmodel
6	Research Companion	Alle hoofdkeuzes geclassificeerd en traceerbaar	Na stabiele drafts
7	Pitch + Visual Pack	Boodschappen stemmen exact overeen met finale architectuur	Na content freeze
8	Release Candidate	Tweetalige, normatieve, bron-, lay-out- en kruisverwijzings-QA geslaagd	Finale gate

9. Kwaliteitscriteria

Criterium	Releasetoets
Usefulness	Lost een reëel governanceprobleem op; de baten zijn groter dan de administratieve last.
Measurability	Gebruikt observeerbaar bewijs en maakt tekorten en verbetering aantoonbaar.
Reproducibility	Bevoegde assessoren die dezelfde methode toepassen komen tot materieel vergelijkbare conclusies.
Proportionality	Bewijsdiepte volgt consequentie, onzekerheid en hergebruik; laag-impactwerk wordt niet overgereguleerd.
Traceability	Normatieve uitspraken zijn herleidbaar tot beslissingen; originele bijdragen worden expliciet geassocieerd.
Tweetalige gelijkwaardigheid	Engels en Nederlands bevatten dezelfde eis zonder geforceerde letterlijke vertaling.
Geschiktheid publieke sector	Voorbeelden en controls weerspiegelen rechtmatigheid, verantwoording, continuïteit en burgerimpact.
Architecturale stabiliteit	Geen onbedoelde uitbreiding van de vijf eigenschappen, drie kennistypes of het governance-object.

10. Releasegovernance en wijzigingscontrole

- De initiatiefnemer behoudt de constitutionele beslissingsbevoegdheid.
- De Publication Architect mag binnen de goedgekeurde architectuur autonoom structureren, harmoniseren, onderzoeken, schrijven en vereenvoudigen.
- Elke normatieve toevoeging vermeldt haar beslisbasis en betrokken artefacten.
- Voorlopige concepten blijven guidance of onderzoekshypothese tot validatie.
- Onderzoeksmonitoring mag mappings en evidence gaps actualiseren zonder de kern te heropenen.
- Publicatie van de Release Candidate vereist tweetalige consistentie, bronverificatie, visuele QA en een voltooide traceability review.

11. Onmiddellijk volgende productietaak

Beslissing: Er is vóór Fase 1 geen verdere constitutionele beslissing vereist.

De Publication Architect stelt nu de Engelstalige Framework Constitution op, voert een interne kritische review uit en creëert daarna de inhoudelijk equivalente Nederlandstalige Constitution en de tweetalige terminologische reconciliatie.

Belangrijkste nog onopgeloste beslissing voor Fase 2: hoe activeren consequentiedrempels versterkt bewijs zonder rigide sectorbrede categorieën te creëren?